

31.10.23

Клас: 6-А (2гр.), 6-Б (1гр.)

Укр.мова

Вч.: Харенко Ю.А.

Словотвір. Орфографія. Узагальнення

**Словотвір – розділ
науки про мову, що
вивчає способи та
особливості
творення похідних
слів.**

СЛОВОТВІР

СЛОВА

Непохідні

Їх будова не пов'язується з іншими спільно-кореневими словами, а основи складаються лише з кореня

Сніг, ліс,
вечір, сон

Похідні

Походять від інших слів, і спосіб їхнього творення можна простежити

Листопад, голосок,
вечірній, припічок

Вправа 1

○ Запишіть слова у дві колонки: I – непохідні, II – похідні:

пришити, дощ, верба, біленький,
законний, школа.

СПОСОБИ СЛОВОТВОРЕННЯ

Суфіксальний	осінній ← осінь + н
Префіксальний	Премудрий ← пре + мудрий
Префіксально-суфіксальний	Запічок ← за + піч + ок
Безафіксний (відкидання морфем)	пуск ← пускати
Складання слів або основ слів	рута-м'ята ← рута + м'ята
Складання усічених основ	облком ← обласний + комітет
Потіхід слів з однієї частини наприклад: учень	черговий(іменник) ← черговий (прикметник) учень

MyShare

Вправа 2

- Встановіть відповідність між словом та способом словотворення

1. Префіксальний
2. Суфіксальний
3. Префіксально-суфіксальний
4. Безафіксний

- а) посіяти
- б) листопад
- в) запис
- г) навесні
- д) черговий

Правопис складних слів

- Через ДЕФІС пишемо:
- складні слова, утворені поєднанням незалежних слів:

Салон-перукарня

- складні слова, утворені повторенням того самого слова, поєднанням слів з однаковим коренем, синонімічних або антонімічних слів:

великий-превеликий,

АЛЕ: кінець кінцем,

- близькі за значенням слова, що передають єдине поняття:

хліб-сіль (їжа),

РАЗОМ пишемо:

- складні слова, утворені поєднанням залежних слів :

листопад

- складні слова, у яких першою частиною виступає кількісний числівник:

п`ятирічний

АЛЕ: 12-поверховий

- складні слова, утворені з дієслова в наказовій формі та іменника:

перекотиполе, горицвіт

- слова з першою іншомовною частиною міні-, максі-, екс-, віце-, лейб-, обер-: мінідиктант, ексчемпіон

ЗЕРНІТЬ УВАГУ!

- Якщо пів- вживаємо з іменником у родовому відмінку, то такі слова пишемо **окремо**: пів години
- Якщо пів- вживаємо з іменником у називному відмінку і це слово виражає єдине поняття, то такі слова пишемо **разом**: півострів
- Напів-, полу- зі словами завжди пишемо разом: напівавтомат

Вправа 3

- Запишіть правильно слова, знімаючи ризик:

Зоре/пад, екс/президент, У/П/А, дит/сад,
кінець/кінцем, семи/разовий,
авіа/конструктор, фіз/культура,
пів/дороги, само/виховання, пів/куля,
держ/фонд.

Вправа 4

Вправа 1. Від поданих іменників утвори прикметники та іменники за допомогою суфіксів -ськ-, -ств-. Поясни, які зміни відбуваються при творенні слів.

чумак _____

Сибір _____

Калуш _____

студент _____

узбек _____

Бахмач _____

козак _____

Калуга _____

Прага _____

агент _____

німець _____

латиш _____

Слово́тві́рний розбі́р

Послідовність

1. Поставити слово в початковій формі.
2. Визначити від якого слова утворене.
3. Твірна основа.
4. Визначити словотвірні префікси і суфікси.
5. Вказати спосіб творення.

Зразок розбору

Усний:

Передвесняний - який відбувається напередодні весни.

Твірне слово **весняний**; твірна основа - **веснян**. Утворено за допомогою префікса **перед-**. Спосіб словотворення - префіксальний.

Письмовий:

Передвесняний — весняний (префіксальний)

Працюємо самотійно

Виконайте письмово словотвірний розбір
Тонесенький, безмірний, кінозал,
надзвуковий.

Домашнє завдання:

- Підготуватися до контрольної роботи, повторити п.24-32.
  - Виконати впр.167 ст.82
  - Приготувати зошити для контрольних робіт.